

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 16. januarja 2019*

„Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah – Pristojnost in priznavanje ter izvrševanje sodnih odločb v preživninskih zadevah – Uredba (ES) št. 44/2001 – Člen 5, točka 2 – Člen 27 – Člen 35(3) – Pristojnost in priznavanje ter izvrševanje sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo – Uredba (ES) št. 2201/2003 – Člen 19 – Litispendenza – Člen 22(a) – Člen 23(a) – Nepriznanje odločb, če so v očitnem nasprotju z javnim redom – Člen 24 – Prepoved preverjanja pristojnosti sodišča izvora – Razlog za nepriznavanje na podlagi neupoštevanja pravil o litipendenci – Neobstoj“

V zadevi C-386/17,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Corte suprema di cassazione (kasacijsko sodišče, Italija) z odločbo z dne 26. oktobra 2016, ki je na Sodišče prispela 27. junija 2017, v postopku

Stefano Liberato

proti

Luminiti Luisi Grigorescu,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi R. Silva de Lapuerta, podpredsednica v funkciji predsednice prvega senata, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, E. Regan in C. G. Fernlund (poročevalec), sodniki,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za S. Liberata F. Ongaro in A. Castellani, avvocati,
- za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj s P. Pucciariellom, avvocato dello Stato,
- za češko vlado M. Smolek, J. Vlácil in A. Kasalická, agenti,
- za Evropsko komisijo E. Montaguti in M. Wilderspin, agenta,

* Jezik postopka: italijanščina.

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 6. septembra 2018

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 243).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Stefanom Liberatom in Luminito Luiso Grigorescu glede priznanja odločbe, ki se nanaša na zakonske spore, starševsko odgovornost in preživninske zadeve ter ki je bila izdana v Romuniji, v Italiji.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba št. 2201/2003

- 3 V uvodnih izjavah 11 in 21 Uredbe št. 2201/2003 je navedeno:

„(11) Obveznosti preživljanja so izključene iz področja uporabe te uredbe, ker jih ureja že Uredba [(ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 243)]. Sodišča, ki so pristojna v skladu s to uredbo, bodo v glavnem lahko odločala o obveznostih preživljanja na podlagi člena 5, [točka] 2, Uredbe [št. 44/2001].

[...]

(21) Priznavanje in izvrševanje sodnih odločb, izrečenih v državi članici, mora temeljiti na načelu medsebojnega zaupanja, razloge za nepriznanje pa je treba omejiti na kar najmanjši obseg.“
- 4 Člen 12 Uredbe št. 2201/2003, naslovljen „Dogovor o pristojnosti“, v odstavku 1 določa:

„Sodišča države članice, ki so pristojna na podlagi člena 3 za zahtevek za razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze, so pristojna v vseh zadevah, ki se nanašajo na starševsko odgovornost, povezano z navedenim zahtevkom, če:

 - (a) ima vsaj en zakonec starševsko odgovornost do otroka;

in

 - (b) so zakonca in nosilci starševske odgovornosti pristojnost sodišč sprejeli izrecno ali na drugačen nedvoumen način v trenutku, ko se je pred sodiščem začel postopek, in je to v otrokovo korist.“
- 5 Člen 17 te uredbe, naslovljen „Preizkus pristojnosti“, določa:

„Če je sodišču predložena zadeva, za katero po tej uredbi ni pristojno in za kater[o] je po tej uredbi pristojno sodišče druge države članice, se po uradni dolžnosti izreče za nepristojno.“

6 Člen 19 navedene uredbe določa:

„1. Če pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki v zvezi z razvezo, prenehanjem življenjske skupnosti ali razveljavitvijo zakonske zveze med istima strankama, sodišče, ki je drugo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekine svoj postopek, vse dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek.

2. Če pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki z istim zahtevkom v zvezi s starševsko odgovornostjo do istega otroka, sodišče, ki je drugo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekine svoj postopek, vse dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek.

3. Ko se ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek, se sodišče, ki je drugo začelo postopek, izreče za nepristojno v korist prvega sodišča.

V tem primeru lahko stranka, ki je začela postopek pred sodiščem, ki je drugo začelo postopek, začne ta postopek pred sodiščem, ki je prvo začelo postopek.“

7 Člen 22 Uredbe št. 2201/2003, naslovljen „Razlogi za nepriznanje sodnih odločb o razvezi, prenehanju življenjske skupnosti in razveljavitvi zakonske zveze“, določa:

„Sodna odločba, ki se nanaša na razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze, se ne prizna:

(a) če bi bilo njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

[...]

(c) če je nezdržljiva s sodno odločbo, izdano v postopku med istima strankama v državi članici, v kateri se zahteva priznanje; [...]

[...]“

8 Člen 23 navedene uredbe, naslovljen „Razlogi za nepriznanje sodnih odločb o starševski odgovornosti“, določa:

„Sodna odločba v zvezi s starševsko odgovornostjo se ne prizna:

(a) če bi bilo njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje, z upoštevanjem otrokovih koristi;

[...]

(e) če je nezdržljiva s poznejšo sodno odločbo o starševski odgovornosti, izdano v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

[...]“

9 Člen 24 navedene uredbe, naslovljen „Prepoved preverjanja pristojnosti sodišča izvora“, določa:

„Pristojnosti sodišča države članice izvora se ne sme preverjati. Preizkusa javnega reda iz členov 22(a) in 23(a) ni dovoljeno uporabiti glede pravil o pristojnosti, določenih v členih od 3 do 14.“

Uredba št. 44/2001

10 Člen 5 Uredbe št. 44/2001 določa:

„Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena v drugi državi članici:

[...]

2. v preživninskih zadevah pred sodišči v kraju, kjer ima preživninski upravičenec stalno prebivališče ali običajno prebivališče, ali, v primeru povezave zadeve s postopkom v zvezi z osebnim stanjem osebe, pred sodiščem, ki je v skladu z lastnim pravom tega sodišča, pristojno za te postopke, razen če ta pristojnost ne temelji izključno na državljanstvu ene od strank;

[...]“

11 Člen 27 te uredbe določa:

„1. Če pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki z istim zahtevkom med istima strankama, vsa sodišča razen tistega, ki je prvo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekinejo svoje postopke, vse dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek.

2. Ko se ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek, se vsa sodišča razen tistega, ki je prvo začelo postopek, izrečejo za nepristojna v korist tega sodišča.“

12 Člen 34 iste uredbe določa:

„Sodna odločba se ne prizna:

1. če bi bilo njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

[...]

3. če je nezdržljiva s sodno odločbo, izdano v sporu med istima strankama v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

4. če je nezdržljiva s predhodno sodno odločbo, izdano v drugi državi članici ali v tretji državi glede istega zahtevka med istima strankama, pod pogojem, da predhodna sodna odločba izpolnjuje pogoje za priznanje v državi članici, v kateri se zahteva priznanje.“

13 Člen 35 Uredbe št. 44/2001 določa:

„1. Poleg tega se sodna odločba ne prizna, če se ni upoštevalo določb oddelkov 3, 4 ali 6 poglavja II ali v primeru iz člena 72.

2. Pri preverjanju pristojnosti iz prejšnjega odstavka je sodišče ali pristojen organ, pred katerih se zahteva priznanje, vezan na ugotovitve dejstev, na katerih je sodišče v državi članici izvora utemeljilo svojo pristojnost.

3. Brez poseganja v prvi odstavek pristojnosti sodišč države članice izvora ni dovoljeno preverjati. Preizkusa javnega reda iz točke 1 člena 34 ni dovoljeno uporabiti glede pravil o pristojnosti.“

Italijansko pravo

- 14 Člen 150 codice civile (civilni zakonik), naslovljen „Prenehanje življenjske skupnosti“, določa:

„Življenjska skupnost zakoncev lahko preneha.

Prenehanje se lahko ugotovi z odločbo sodišča ali izvede sporazumno.

Sodno ugotovitev prenehanja življenjske skupnosti ali odobritev sporazumnega prenehanja življenjske skupnosti lahko zahtevata le zakonca.“

- 15 Člen 151 civilnega zakonika, naslovljen „Sodna ugotovitev prenehanja življenjske skupnosti“, določa:

„Prenehanje življenjske skupnosti se lahko zahteva, kadar so, tudi neodvisno od volje enega ali obeh zakoncev, podane okoliščine, zaradi katerih je njeno nadaljevanje nevzdržno ali povzroča veliko škodo pri vzgoji otrok.

Sodišče v odločbi o prenehanju, kadar so za to podani pogoji in se to predlaga, ugotovi, kateremu zakoncu je mogoče ob upoštevanju njegovega ravnanja v nasprotju z dolžnostmi, ki izvirajo iz zakonske zveze, očitati prenehanje.“

- 16 Predložitveno sodišče dodaja, da sta starševska odgovornost in obveznost preživljanja otroka urejeni enako v primeru prenehanja življenjske skupnosti in razveze zakonske zveze s členi od 337a do 337g civilnega zakonika.

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

- 17 S. Liberato in L.L. Grigorescu sta zakonsko zvezo sklenila v Rimu (Italija) 22. oktobra 2005 in sta skupaj živela v tej državi članici do rojstva svojega otroka 20. februarja 2006. Ker se je vez med zakoncema postopoma poslabšala, je mati otroka odpeljala v Romunijo in se ni več vrnila v Italijo.

- 18 S. Liberato je s tožbo z dne 22. maja 2007, vloženo pri Tribunale di Teramo (sodišče v Teramu, Italija), zahteval ugotovitev prenehanja življenjske skupnosti ter dodelitev otroka v varstvo in vzgojo. L.L. Grigorescu, ki se je spustila v spor pred tem sodiščem, je predlagala, da se ta zahtevek zavrne, in je vložila nasprotno tožbo, da bi se S. Liberatu naložilo plačilo preživnine za otroka. To sodišče je s sodbo z dne 19. januarja 2012 ugotovilo, da je življenjska skupnost zakoncev po krivdi L.L. Grigorescu prenehala, in z ločenim sklepom v zadevi odredilo preiskavo v zvezi z zahtevkoma obeh strank glede starševske odgovornosti.

- 19 Medtem ko je postopek v zvezi s starševsko odgovornostjo pred Tribunale di Teramo (sodišče v Teramu) še potekal, je L.L. Grigorescu 30. septembra 2009 pri Judecătoria Bucureşti (prvostopenjsko sodišče v Bukarešti, Romunija) vložila zahtevo za razvezo zakonske zveze, dodelitev otroka v izključno varstvo in vzgojo ter naložitev prispevka za preživljanje otroka očetu.

- 20 S. Liberato se je spustil v spor pred tem sodiščem in vložil ugovor litispendence, ker je postopek za prenehanje življenjske skupnosti in starševske odgovornosti začel že v Italiji. To sodišče pa je vseeno s sodbo z dne 31. maja 2010 ugotovilo prenehanje zakonske zveze, dodelilo otroka v varstvo in vzgojo materi ter določilo ureditev stikov očeta z otrokom in znesek preživnine, ki jo mora oče plačevati za otroka.

- 21 Ta sodba je postala pravnomočna po sodbi Curtea de Apel București (višje sodišče v Bukarešti, Romunija) z dne 12. junija 2013, s katero je bila potrjena sodba Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti, Romunija) z dne 3. decembra 2012, s katero je bila zavrnjena pritožba, ki jo je S. Liberato vložil zoper sodbo z dne 31. maja 2010.
- 22 Pozneje se je postopek za prenehanje življenjske skupnosti v Italiji končal s sodbo Tribunale di Teramo (sodišče v Teramu) z dne 8. julija 2013. To sodišče je otroka dodelilo v izključno varstvo in vzgojo očetu ter odredilo njegovo takojšnjo vrnitev v Italijo. Navedeno sodišče je določilo tudi ureditev stikov matere z otrokom v Italiji in materi naložilo plačevanje prispevka za preživljanje otroka.
- 23 Natančneje, Tribunale di Teramo (sodišče v Teramu) je zavrnilo vmesni zahtevek, s katerim je L.L. Grigorescu predlagala, naj se na podlagi Uredbe št. 2201/2003 v Italiji prizna sodna odločba o razvezi zakonske zveze, ki jo je Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti) izdalo 3. decembra 2012. Tribunale di Teramo (sodišče v Teramu) je namreč navedlo, da se je postopek za razvezo zakonske zveze začel v Romuniji po tem, ko se je v Italiji začel postopek za prenehanje življenjske skupnosti, in da so zato romunska sodišča kršila člen 19 Uredbe št. 2201/2003, ker niso prekinila odločanja.
- 24 L. L. Grigorescu je zoper to sodbo vložila pritožbo in uvodoma vložila vmesni zahtevek za priznanje sodbe Curtea de Apel București (višje sodišče v Bukarešti) z dne 12. junija 2013, s katero je bil zavrjen ugovor litispence, ker zadevi nimata enakega predmeta z vidika romunskega procesnega prava.
- 25 Corte d'appello di L'Aquila (višje sodišče v L'Aquili, Italija) je s sodbo z dne 31. marca 2014 sodbo, ki jo je 8. julija 2013 izdalo Tribunale di Teramo (sodišče v Teramu), spremenilo in ugodilo ugovoru v zvezi s pravnomočnostjo sodne odločbe o razvezi zakonske zveze, ki jo je izdalo romunsko sodišče in ki se je nanašala tudi na dodelitev otroka v varstvo in vzgojo ter na prispevek za njegovo preživljanje. To pritožbeno sodišče je menilo, da dejstvo, da so sodni organi države članice, ki so drugi začeli postopek, v tem primeru sodni organi Romunije, kršili ureditev litispence v pravu Unije, ni bilo upoštevno za preučitev pogojev za priznanje dokončnih ukrepov, sprejetih v tej državi, in da ni nobenega razloga, zlasti ne razloga javnega reda, ki bi preprečeval priznanje romunske sodne odločbe.
- 26 S. Liberato je zoper to sodbo Corte d'appello di L'Aquila (višje sodišče v L'Aquili) vložil kasacijsko pritožbo.
- 27 Predložitveno sodišče navaja, da odločba, ki je bila izdana v Romuniji, ureja hkrati vprašanje zakonske zveze, starševske odgovornosti in preživninske obveznosti. V postopku za prenehanje življenjske skupnosti, začetem v Italiji, so bili podani enaki zahtevki, razen kar zadeva zahtevek v zvezi z zakonsko zvezo, ki ni enak, saj se v italijanskem pravnem redu zahteva, da se pred razvezo zakonske zveze ugotovi, da so izpolnjeni zakonsko določeni pogoji za prenehanje življenjske skupnosti med zakoncema.
- 28 To sodišče navaja, da ne obstajajo razlogi iz člena 22(c) Uredbe št. 2201/2003, člena 23(e) te uredbe in člena 34(4) Uredbe št. 44/2001, ki preprečujejo priznanje romunske sodne odločbe v zvezi z zakonskim stanom, starševsko odgovornostjo in preživninskimi obveznostmi.
- 29 To sodišče pa mora preučiti, ali je kršitev – ki je po njegovem mnenju očitna – določb v zvezi z litispenco v pravu Unije iz člena 19 Uredbe št. 2201/2003 in iz člena 27 Uredbe št. 44/2001, s strani sodišč, ki so izdala odločbo, katere priznanje se zahteva, mogoče šteti za razlog, ki preprečuje priznanje te odločbe, ker je ta v nasprotju z javnim redom.

30 V teh okoliščinah je Corte suprema di cassazione (kasacijsko sodišče, Italija) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

- „1. Ali kršitev pravil o litispendenci iz člena 19(2) in (3) Uredbe [št. 2201/2003] ob upoštevanju, da se člen 24 [te uredbe] sklicuje izključno na pravila za določitev sodne pristojnosti iz členov od 3 do 14, člena 19, ki jim sledi, pa ne omenja, vpliva zgolj na določitev sodne pristojnosti in povzroči uporabo [tega člena 24] ali pa, nasprotno, lahko pomeni razlog za zavrnitev priznanja sodbe, sprejete v državi članici, katere sodišče je drugo začelo postopek, v državi članici, katere sodišče je prvo začelo postopek, iz razlogov javnega reda v procesnem smislu?
2. Ali je razlaga člena 19 Uredbe (ES) št. 2201/2003 v smislu, da gre zgolj za merilo za določitev sodne pristojnosti, v nasprotju s pojmom ‚litispendence‘ v pravu Unije ter vlogo in namenom pravnega pravila, katerega cilj je določiti sklop pravil javnega reda v procesnem smislu, od katerih ni mogoče odstopati, za zagotovitev oblikovanja skupnega območja, za katero sta značilni zaupanje in vzajemna postopkovna lojalnost med državami članicami ter znotraj katerega lahko delujeta avtomatično priznavanje in prosti pretok sodnih odločb?“

Vprašanji za predhodno odločanje

- 31 Uvodoma je treba navesti, da se vprašanji, ki ju je zastavilo predložitveno sodišče, nanašata le na razlago Uredbe št. 2201/2003. Kot je navedeno v uvodni izjavi 11 te uredbe, preživninske obveznosti niso zajete z navedeno uredbo, ampak z Uredbo št. 44/2001, vendar iz predložitvene odločbe izhaja, da se zadeva v glavni stvari nanaša na priznanje odločbe, ki ni bila izdana le glede zakonske zveze in starševske odgovornosti, ampak tudi glede preživninskih obveznosti. Zato je treba na vprašanji odgovoriti v skladu z uredbama št. 2201/2003 in št. 44/2001.
- 32 Predložitveno sodišče s tema vprašanjema, ki ju je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba pravila o litispendenci iz člena 27 Uredbe št. 44/2001 in člena 19 Uredbe št. 2201/2003 razlagati tako, da če v zakonskih sporih, v sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo in v preživninskih zadevah sodišče, ki je drugo začelo postopek, v nasprotju s temi pravili sprejme odločbo, ki je postala pravnomočna, sodišča države članice, v kateri je sodišče, ki je prvo začelo postopek, lahko zavrnejo priznanje te odločbe, ker je ta odločba v očitnem nasprotju z javnim redom.
- 33 V zvezi s tem je treba spomniti, da je L. L. Grigorescu 30. septembra 2009 pri romunskem sodišču vložila zahtevke za razvezo zakonske zveze, sklenjene med njo in S. Liberatom, za dodelitev otroka v izključno varstvo in vzgojo ter za naložitev prispevka za preživljanje otroka očetu, čeprav sta bila pred italijanskim sodiščem že pred tem datumom vložena zahtevka za prenehanje življenjske skupnosti ter za dodelitev otroka v varstvo in vzgojo, ki ju je vložil S. Liberato, in nasprotni zahtevk za naložitev preživnine za otroka, ki ga je vložila L. L. Grigorescu.
- 34 Romunsko sodišče je glede na to, da gre za različna zahtevka na področju zakonskih sporov, pri čemer se prvi nanaša na razvezo zakonske zveze, drugi pa na prenehanje življenjske skupnosti, štelo, da ni bilo litispendence v smislu člena 19 Uredbe št. 2201/2003 in da je bilo pristojno za odločanje o tožbi, ki jo je vložila L. L. Grigorescu.
- 35 Kot je Sodišče že odločilo, če se na področju zakonskih sporov v skladu s členom 19(1) Uredbe št. 2201/2003 zahtevki nanašajo na iste stranke, imajo ti lahko različne predmete, čeprav se nanašajo na prenehanje življenjske skupnosti, na razvezo ali na razveljavitev zakonske zveze. Sodišče je iz tega sklenilo, da lahko litispendenca in sorodne pravde obstajajo v smislu člena 19 Uredbe št. 2201/2003, če pred sodišči različnih držav članic tečeta postopka za prenehanje življenjske skupnosti in za razvezo. V teh okoliščinah in če so stranke iste, sodišče, ki je drugo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekine svoj postopek, vse dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek (sodba z dne 6. oktobra 2015, A, C-489/14, EU:C:2015:654, točki 33 in 34).

- 36 Poleg tega in kot je generalni pravobranilec navedel v točkah 56 in 57 sklepnih predlogov, se, če so bili v postopku v zvezi z zakonsko zvezo vloženi zahtevki v zvezi s starševsko odgovornostjo, uporabljajo pravila o litispenci, ki se nanašajo na razpad zveze. Enako velja na področju preživnine, če so zahtevki povezani s postopkom v zvezi z osebnim stanjem osebe v skladu s členom 5, točka 2, Uredbe št. 44/2001. Iz tega izhaja, da so prvonavedeni zahtevki urejeni v členu 19(1) Uredbe št. 2201/2003, drugonavedeni pa v členu 27 Uredbe št. 44/2001.
- 37 V obravnavanem primeru se je sodišče, ki je prvo začelo postopek za prenehanje življenjske skupnosti, izreklo za pristojno – na podlagi člena 12(1) Uredbe št. 2201/2003 – za odločanje o zahtevkih o preživninskih obveznostih glede otroka, saj je bila L. L. Grigorescu stranka v postopku pred tem sodiščem in je torej sprejela pristojnost tega sodišča.
- 38 Iz tega izhaja, da v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, sodišče, ki je drugo začelo postopek glede tožbe za razvezo zakonske zveze in glede zahtevkov v zvezi s starševsko odgovornostjo in preživninsko obveznostjo ter ki zavrne prekinitev odločanja o zadevi in meni, da je pristojno za odločanje o teh zahtevkih, krši določbe člena 19 Uredbe št. 2201/2003 in določbe člena 27 Uredbe št. 44/2001.
- 39 Za odgovor na vprašani predložitvenega sodišča je treba navesti, da ima člen 19 Uredbe št. 2201/2003 podobno besedilo kot člen 27 Uredbe št. 44/2001 in vzpostavlja ureditev, ki je enaka tisti, ki je določena v tem zadnjem členu za obravnavo primerov listispence. Zato je treba upoštevati ugotovitve Sodišča v zvezi s to zadnjo uredbo za razlago Uredbe št. 2201/2003 (glej v tem smislu sodbo z dne 6. oktobra 2015, A, C-489/14, EU:C:2015:654, točka 27).
- 40 Dalje, spomniti je treba na lastnosti te ureditve, ki jo določa Uredba št. 2201/2003.
- 41 Ta uredba temelji na sodelovanju in medsebojnem zaupanju med sodišči, ki morata voditi do vzajemnega priznavanja sodnih odločb, kar je temelj za oblikovanje resničnega pravosodnega območja (sodba z dne 15. februarja 2017, W in V, C-499/15, EU:C:2017:118, točka 50 in navedena sodna praksa).
- 42 V takih okoliščinah imajo pravila o litispenci pomembno vlogo.
- 43 Kot je Sodišče že odločilo, je namen teh pravil – v interesu učinkovitega izvajanja sodne oblasti v Uniji – izogniti se sočasnim postopkom pred sodišči različnih držav članic in izdaji nasprotujočih si sodnih odločb, do katerih bi zaradi njih lahko prišlo. Za to je zakonodajalec Unije želel uvesti jasno in učinkovito ureditev za reševanje primerov listispence, ki temelji na kronološkem zaporedju, v katerem sta sodišči začeli postopek (glej v tem smislu sodbo z dne 6. oktobra 2015, A, C-489/14, EU:C:2015:654, točki 29 in 30 ter navedena sodna praksa, in po analogiji glede Uredbe št. 44/2001 sodbo z dne 27. februarja 2014, Cartier parfums-lunettes in Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, točka 40).
- 44 Za zagotovitev učinkovitega izvajanja Uredbe št. 2201/2003 in v skladu z načelom medsebojnega zaupanja, na katerem ta uredba temelji, je treba najprej poudariti, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 59 sklepnih predlogov, da mora vsako sodišče v skladu s členom 17 navedene uredbe preveriti svojo pristojnost (glej v tem smislu sodbe z dne 15. julija 2010, Purrucker, C-256/09, EU:C:2010:437, točka 73; z dne 12. novembra 2014, L, C-656/13, EU:C:2014:2364, točka 58, in z dne 15. februarja 2017, W in V, C-499/15, EU:C:2017:118, točka 54).
- 45 Drugič, v skladu s členom 24 Uredbe št. 2201/2003 se pristojnost sodišča države članice izvora ne sme preverjati (sodba z dne 9. novembra 2010, Purrucker, C-296/10, EU:C:2010:665, točka 85). Enako določa člen 35(3) Uredbe št. 44/2001.

- 46 Tretjič, v skladu z uvodno izjavo 21 Uredbe št. 2201/2003 ta izhaja iz pojmovanja, da mora priznavanje in izvrševanje sodnih odločb, izdanih v državi članici, temeljiti na načelu medsebojnega zaupanja in da je treba razloge za nepriznanje čim bolj omejiti (sodba z dne 19. novembra 2015, P, C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, točka 35).
- 47 Glede na te ugotovitve je treba preučiti, ali je okoliščina, da je bila odločba, ki je postala postala pravnomočna, sprejeta v nasprotju s pravili o litispendenci, ki so določena v členu 27 Uredbe št. 44/2001 in členu 19 Uredbe št. 2201/2003, razlog javnega reda, ki na podlagi člena 34 Uredbe št. 44/2001 ter člena 22(a) in člena 23(a) Uredbe št. 2201/2003 preprečuje, da bi to odločbo lahko priznala sodišča države članice, v kateri je sodišče, ki je prvo začelo postopek.
- 48 V zvezi s tem je treba navesti, da v skladu s samim besedilom člena 24 Uredbe št. 2201/2003 merila javnega reda iz člena 22(a) in člena 23(a) te uredbe ni dovoljeno uporabiti glede pravil o pristojnosti, določenih v členih od 3 do 14 navedene uredbe.
- 49 Zato je treba ugotoviti, ali so pravila o litispendenci pravila o pristojnosti, enako kot tista, ki so določena v členih od 3 do 14 te uredbe.
- 50 Čeprav je v zvezi s tem res, da pravila o litispendenci, ki so določena v členu 19 Uredbe št. 2201/2003, niso med pravili o pristojnosti, ki so izrecno določena v členu 24 te uredbe, je navedeni člen 19 del poglavja II te uredbe, ki je naslovljeno „Pristojnost“.
- 51 Poleg tega, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 77 sklepnih predlogov, če – kot v postopku v glavni stvari – sodišče, ki je o zadevi prvo začelo postopek, pri začetnem odločanju o priznanju preverja, ali je sodišče, ki je drugo začelo postopek, pravilno uporabilo pravila o litispendenci, in torej presoja razloge, zakaj se zadnjenavedeno ni izreklo za nepristojno, sodišče, ki je prvo začelo postopek, s tem avtomatično preveri pristojnost sodišča, ki je drugo začelo postopek. Kot je bilo navedeno v točki 45 te sodbe, pa mu člen 24 Uredbe št. 2201/2003 ne dopušča, da preverja pristojnost.
- 52 Tako kljub dejstvu, da se prepoved, ki je določena v členu 24 te uredbe, ne sklicuje izrecno na člen 19 navedene uredbe, zatrjevana kršitev tega člena sodišču, ki je prvo začelo postopek, ne dopušča – sicer bi preverjalo pristojnost sodišča, ki je drugo začelo postopek – da zavrne priznanje odločbe, ki jo je izdalo zadnjenavedeno sodišče v nasprotju s pravilom o litispendenci, ki ga vsebuje ta določba (glej po analogiji glede člena 15 Uredbe št. 2201/2003 sodbo z dne 19. novembra 2015, P, C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, točka 45).
- 53 Te ugotovitve se lahko uporabijo tudi za pravila o litispendenci iz člena 27 Uredbe št. 44/2001 glede preživninskih obveznosti, saj člen 35(3) te uredbe določa tudi, da se pristojnost sodišča države članice izvora ne sme preverjati.
- 54 Dodati je treba, da sodišče države, v kateri se zahteva priznanje, ne more zavrniti priznanja sodne odločbe, ki jo je izdala druga država članica, le zato, ker meni, da je bilo v tej sodni odločbi nacionalno pravo ali pravo Unije napačno uporabljeno, saj bi bil sicer omajan cilj uredb št. 2201/2003 in št. 44/2001 (glej v tem smislu sodbi z dne 16. julija 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, točka 49, in z dne 19. novembra 2015, P, C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, točka 46).
- 55 Ta presoja je potrjena s tem, da je treba razloge za nepriznanje odločbe zaradi njenega očitnega nasprotja z javnim redom iz člena 22(a) in člena 23(a) Uredbe št. 2201/2003 ter člena 34 Uredbe št. 44/2001 razlagati strogo, saj pomenijo oviro pri uresničevanju enega od temeljnih ciljev teh uredb, kot je opozorjeno v točki 46 te sodbe (glej v tem smislu sodbo z dne 19. novembra 2015, P, C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, točka 36).

- 56 Zato je treba na zastavljeni vprašanji odgovoriti, da je treba pravila o litispendenci, ki so določena v členu 27 Uredbe št. 44/2001 in členu 19 Uredbe št. 2201/2003, razlagati tako, da kadar v zakonskih sporih, v sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ali v preživninskih zadevah sodišče, ki je drugo začelo postopek, v nasprotju s temi pravili sprejme odločbo, ki je postala pravnomočna, ta pravila nasprotujejo temu, da sodišča države članice, v kateri je sodišče, ki je prvo začelo postopek, le iz tega razloga zavrnejo priznanje te odločbe. Natančneje, s to kršitvijo samo po sebi ni mogoče upravičiti nepriznanja navedene odločbe, ker je ta v očitnem nasprotju z javnim redom te države članice.

Stroški

- 57 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Pravila o litispendenci, ki so določena v členu 27 Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah in členu 19 Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000, je treba razlagati tako, da kadar v zakonskih sporih, v sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ali v preživninskih zadevah sodišče, ki je drugo začelo postopek, v nasprotju s temi pravili sprejme odločbo, ki je postala pravnomočna, ta pravila nasprotujejo temu, da sodišča države članice, v kateri je sodišče, ki je prvo začelo postopek, le iz tega razloga zavrnejo priznanje te odločbe. Natančneje, s to kršitvijo samo po sebi ni mogoče upravičiti nepriznanja navedene odločbe, ker je ta v očitnem nasprotju z javnim redom te države članice.

Podpisi